

Günter Grass 85 éves

2012 október 16. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Günter Grass munkássát a huszadik századi német irodalom csúcsteljesítményei között szokás emlegetni, ám az író nem csak műveivel hat: vitriolos, politikai életvéleménynyilvánításával többször is sikerült már magára irányítania a nemzetközi médiafigyelmet.

Szerzőként sem a konfliktuskerülésre esküdt fel: hazája történelme és a múlttal való szembenézés igénye szinte minden írásában visszaköszön. Bár első sorban balos elkötelezettség értelmiségiként vált ismertté, megtörve a hallgatást a németeket ért méltatlanságokra is felhívta a figyelmet, és saját múltjának szégyenfoltjairól sem hallgatott.

Günter Grass valójában földink, annak a sokszínű, ma divatos szóval multikulturális Közép-Kelet-Európának a szülőtte, amit végleg szétrobbantott a második világháború és az azt követő ereszakos politikai rendezés. Grass ugyanis a tengerparti Danzigban (ma: Gdansk, Lengyelország) látta meg a napvilágot, ahol apjának kis fészere volt. A német lakosság évszázadokon át élt, kereskedett és alkotott itt – amiről a városkép alapján könnyen meggyőződhet az ide látogató turista is, a város utcáin pedig nem csak lengyel beszéd keveredett a betelepültek szavaival, hanem az itt élők különös szláv népcsoport, a kasubok sajátos dialektusa is színezte ezt a soknyelvű zsongást. Kasub származású volt Grass édesanyja is.

Grass sokszínű művészyéniség, nem csak íróként, hanem költőként és szobrászként is figyelemre méltó életművet hozott létre

Fotó: Europress/AFP

Danzig emlékezete volt írásművészetének egyik legfontosabb ihletforrása is, több művében visszatér ide. Mindennél többet elárul kötetéséről az a rövid anekdota, amit Pawel Huelle, az egyik legismertebb kortárs lengyel író elevenített fel egy vele készült beszélgetésben. Amikor a lengyel végre találkozott Grassal, lelkesen nézegették a háború előtti időkben származó német és lengyel nyelvű térképeket a városról. Szóba került, hogy a közös származási hely miatt (Huelle Gdansk egyik nevezetessége, aki szintén gyakran és nagy kedvvel ír szeretett városáról) többször emlegették itt-ott Huellét a „lengyel Grassként”. A német író viszont azzal vigasztalta, hogy ennek semmi alapja és nem kell vetélkedniük azok, ki számít danzigi/gdanski írónak, hiszen nem is éltek egy helyen: az alsó-wrzeszci, míg a lengyel író felső-wrzeszci, és mindenki tudja, hogy a városnak ezt a két kerületét még egy vasúti sín is elválasztja egymástól.

Talán ebből is kiderült, milyen fontos a hely, annak szelleme és az emlékek a német író számára, akinek áttörést hozó első regénye, az 1959-es *A bádogdob* nemcsak a háborús nemzedék életérzését tolmácsolja, hanem erről a letűnt, sokszínű és a gyermekkor élményeivel meseire színezett danzigi valóságról is mesél. Híres Oscar Matzerath, aki látva a világ szörnyű voltát dacból úgy dönt, egy életre törpe marad. A regény fogadtatása vegyes volt, sokan nihilistának, obszcénnek és istenkáromlóknak tartották, de Franciaországban elnyerte a legjobb külföldi könyvnek járó díjat. A műből 1979-ben Volker Schlöndorff rendezésében készült film Oscar- és Arany Pálma-díjat is kapott. A háború természetesen ugyanakkora, ha nem nagyobb élményanyagot kínált és kínál mindmáig Grass számára, amit csak felelősen, hogy 1944-ben, 17 évesen besorozták a Waffen-SS egyik páncélos hadosztályába, a háború végén amerikai hadifogságba került, ahonnan 1946 elején szabadult.

Grass sokszínű művészyéniség, aki nem csak íróként, hanem költőként és szobrászként is figyelemre méltó életművet hozott létre. Írói pályája az ötvenes években indult, előtte dolgozott földmunkásként, káliumbányásként.

A *Bádogdob* az úgynevezett Danzig-trilógia első darabja, a folytatásokban (*Macska és egér*, *Kutyaévek*) Grass a kispolgári fiatalok háború alatti életével, illetve a háborús bűnösök megítélésével foglalkozott. A politika egész alkotói pályájára befolyással volt. Jó ideig szorosan kötődött a Német Szociáldemokrata Párthoz (SPD), mi több egy ideig a pártvezető, majd szövetségi kancellár Willy Brandt beszédeit írta, és a választási kampányból is kivette a részét. 1982-ben párttag lett, de fokozatosan kiábrándult, és 1992-ben kilépett az SPD-ből.

1983-ban a Berlini Művészeti Akadémia elnökévé választották, de 1989-ben otthagya a testületet, mert tagjai nem vállaltak szolidaritást az iráni iszlám vezetés által fatvával sújtott íróval, Salman Rushdie-val. Grass a nyolcvanas évek végén írott művei kiábrándultságát tükrözték, *A patkányok* című 1986-os regénye az emberi faj és civilizáció végnapjait ábrázolta. 1993-ban szülővárosa díszpolgárává és a gdanski egyetem díszdoktorává választották. 1995-ben jelent meg nagy társadalmi vitát kiváltó *Nehéz kérdés* című regénye, amely a berlini fal leomlásának következményeivel foglalkozott. Az irodalmi Nobel-díjat 1999-ben kapta, mert „fanyar, groteszk történeteivel a történelem elfeledett oldalát mutatja be.”

Áprilisban az iráni konfliktus témáját feldolgozó, Amit el kell mondani (Was gesagt werden muss) című versével kavart vihart

Fotó: Europress/AFP

2002-ben nagy visszhangot váltott ki Ráklépcsben című, a II. világháború német áldozatairól szóló regénye. Ebben a keleti front el?l menekül? németeket szállító Wilhelm Gustloff személyszállító hajó tragédiáját írta meg. A szovjetek által elsüllyesztett hajó utazók többsége ártatlan civil volt, az áldozatok száma megközelít?leg 10000 f? volt, vagyis hatszor többen veszték oda a baleset során, mint a Titanicon tragédiájakor. Regényével érezhet?en egy igen érzékeny pontot – az önként vállalt történelmi amnézia kérdését – sikerült telibe találnia, a korhangulat változását – amihez Grass is hozzájárult valószínűleg – az is jelezte, hogy egy évvel m?ve megjelenése után került a boltok polcaira az a napló, ami egy berlini n? háborúvégi megpóbáltatásait dokumentálja, köztük az orosz katonák er?szakoskodásait (magyarul Anonyma: egy n? Berlinben címmel jelent meg).

Könnyedebb témájú az erotikus verseket és rajzokat tartalmazó Utolsó táncok című kötete és Az árnyék című könyv, amelyben 108 litográfiája is látható. Legutóbbi munkája a Grimm-testvérek szótárkészít?i munkájáról szól, és maga a szerz? azt mondta róla, „hagyományos eszközökkel nem lehet lefordítani”.

A Nobel-díjas író megszólalásai, írásai miatt gyakorta kerül a viták középpontjába. 2006 nyarán a Hagymahántás közben című kötete megjelenése el?tt bevallotta, hogy 17 évesen a Waffen SS tagja lett. Több bírálója a Nobel-díj visszaadására kötelezte volna, mások pedig nem értették, hogy a történelmi múlttal való szembenézést és elszámolást sürget? író miért csak ekkor állt el? ezzel a nem kifejezetten pozitív életrajzi ténnyel. A támadásokra Grass azt felelte, csak öregkorára talált rá a megfelel? formulára, hogy beszéljen Waffen SS-múltjáról.

Idén áprilisban az iráni konfliktus témáját feldolgozó, Amit el kell mondani (Was gesagt werden muss) című versével kavart vihart, és Izrael nemkívánatos személynek is nyilvánította, mert Grass azt állította: Izrael egyre nagyobb és ellen?rizetlenül gyarapodó nukleáris fegyverzettel rendelkezik, Irán ellen fontolgotott megel?z? csapása pedig az egész világ békéjét fenyegeti. Az id?s író szeptemberben az izraeli atomtitkokat leleplez?, ezért a zsidó államban bebörtönzött tudóst méltató Napjaink h?se (Ein Held unserer Tage) című versével borzolta a kedélyeket.

mno.hu - thy

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD A trianoni gyalázaatról tabumentesen

„Egy film amelyet minden
magyarnak látnia kell”

Ajánló
